

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, Laling's Nekstraat 33
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Sekte of Partij. — Indische Begroting. — Revisionistische „volksontwikkeling“. — Een waarschuwend voorbeeld II. — Koelieschandalen. — Uit het Buitenland: Oostenrijk — Uit de Vakbeweging. — In actie! — Ingezonden: Futilitieiten. — Debat Leeuwenburg — Wijnkoop. — Van de Afdelingen. — Korrespondentie. — Advertentiën.

Sekte of Partij?

Kort nadat onze Partij was opgericht, heb ik eens een artikeltje, ik meen tegen Troelstra, geschreven, waarin ik zeide, dat Marxisten nooit een sekte konden zijn. Al is hun groepje nog zoo klein in aantal wanneer het zijn daden doet steunen op de wetenschap van de ontwikkeling der maatschappij, dan zijn zij daardoor een Partij, ja de Partij.

Guesde in Frankrijk heeft in den aanvang maar een klein hoopje medestanders gehad, maar dat kleine troepje was toen al evenzeer de sociaal-democratische partij van Frankrijk, als later zijn door aantal leden zooveel grotere organisatie.

Het is de wetenschap, de theorie, en de daar-naar gevoerde taktiek die de arbeiderspartij maakt, niet het aantal.

Omgekeerd is een arbeiderspartij, die haar actie niet vestigt op de kennis der maatschappij, geen wezenlijke partij, al heeft zij honderd-duizenden aanhangers. Zij is dan slechts een oloop, een samengeloopen massa om een troep demagogen.

Maar al heeft een kleine groep het beste beginsel en de beste taktiek, er bestaat voor haar, zoolang ze zeer klein is, een groot gevaar dat juist uit haar kleinheid voorkomt.

Zij loopt het gevaar, dat zij, zelf tot nog zeer weinig handelen in staat, door vijanden gehaat en vervolgd, van alle of de meeste actie zal worden uitgesloten, en daardoor onbekend en onbemind zal blijven.

Zij loopt het gevaar, dat zij, die, eenzaam, als de eenige wetenschappelijke politieke partij, den juisten weg ziet, terwijl de andere groepen der arbeidersbeweging, de revisionistische, anarchistische etc. valsche wegen wijzen, dat zij, voortdurend gedwongen tot kritiek op alle andere, zich zelf onttrekken zal aan de actie, die zij nooit geheel goedkeuren kan.

Zij loopt het gevaar, doordat zij steeds negeeren en kritiseeren moet, zich in zichzelf terug te trekken, en, omdat zij zelf nog niet handelen kan, zooals zij zou willen, tot niets-doen te vervallen.

De vijanden dringen de kleine groep naar machteloosheid door uitsluiting; en in de kleine groep zit de mogelijkheid, dat zij zich in zich zelf opsluit.

Dat gevaar bedreigt de kleine organisaties, ook die met het allerbeste beginsel. Dat gevaar dreigt ook steeds onze kleine partij.

En met de beste bedoelingen zijn op dit oogenblik een aantal partijgenooten bezig dit gevaar voor ons grooter te maken, ons een eersten stap te laten doen op den weg die tot machteloosheid voert. Als de wil der Haagsche afdeling, om het petitionnement voor A. K. niet te teekenen, wordt uitgevoerd, dan hebben wij een stap, den eersten!, in die richting gezet.

Wat is het doel der Marxisten? Om van elke actie, politieke, parlementaire en vakvereenigingsactie de leiding te krijgen. Anarchisme en Revisionisme te verdringen en te overwinnen in arbeiderspartij en vakvereeniging.

Welk wapen heeft de kleine groep? welk wapen heeft onze partij?

Wij hebben nog geen, nog niet de minste uitvoerende macht. Voorloopig geen vertegenwoordigers. Kans op een strijd met algemeene staking voor Alg. Kiesrecht is er voorloopig niet. Kans tot toonen van onze daden voorloopig niet.

Wij hebben maar één wapen. De Propaganda. Hoe voert men evenwel het best en het sterkst propaganda?

Door in de vakvereeniging en in de politieke partij aldoor op te treden voor het Marxisme, bij alle revisionistische en anarchistische pogingen daar, daarbinnen oppositie te voeren en kritiek te oefenen.

Zoo hebben wij het altijd opgevat en wat ging het mooi! Wat hadden wij al een invloed gewonnen door die taktiek van niet afscheiden, maar aan alles meedoen, ook al was het niet naar onzen zin zooals het ging. Wat hadden wij in de S. D. A. P. niet al een aanhang, meerderheid of sterke minderheid in Amsterdam, Rotterdam, den Haag, Leiden, Utrecht. Dat hadden wij aan de taktiek van meedoen te danken! Het ging zoo mooi dat Troelstra en Vliegen bang werden en ons er uit lieten gooien. Toen moesten wij, omdat wij het vrije woord binnen de beweging niet meer hadden, natuurlijk er uit. Want de mogelijkheid van propaganda is voor Marxisten alles.

Maar daarom moeten wij de hoofdzak van onze toenmalige prachtige taktiek nog niet opgeven! Dat zou wezen koren dragen op Troelstra's molen, die juist hoopte door ons uit de partij te gooien, ons alle actie te ontnemen, ons daarbuiten te werpen.

Neen, wij moeten precies dezelfde taktiek blijven volgen. En hoe doen wij dit, nu wij genoodzaakt zijn buiten de groote organisatie te werken?

Door ons als een horzel aan de revisionisten (en anarchisten) te hechten, door aan al hun acties mee te doen waar wij kunnen, door in hun actie te zijn, en daar dan onze kritiek te laten hooren.

Want wij moeten gehoord worden. En wij worden in de actie oneindig beter en gemakkelijker gehoord dan daar buiten.

Daarom in de actie der S. D. A. P. voor Alg. Kiesrecht en daar het Marxisme gepropageerd.

Men zal mij zeggen: maar de S. D. A. P. gebruikt dit petitionnement voor een valsche taktiek.

Ik weet het, partijgenooten, er is niemand die er meer van overtuigd is dan ik. Behalve het tellen van de voorstanders van A. K. is er geen goeds aan deze actie. Zij zal door de leiders bedorven worden, zooals zij met hun taktiek alles bedorven.

Maar als ge u buiten deze, voorloopig eenig mogelijke actie houdt dan veroordeelt gij u zelf, voor het eerst, tot nietsdoen, dan laat ge een gelegenheid tot propaganda varen, of maakt uw propaganda veel kleiner.

Het is zeker niet plezierig aan een actie mee te doen, van welke men weet dat zij verkeerd wordt geleid en gebruikt. Maar honderd maal erger is voor ons om onze gelegenheid tot propaganda van het Marxisme te verkleinen. Want zij is onze éénige kracht, nog voor langen tijd.

Bedenkt toch: er is op dit oogenblik geen enkele actie, die gevoerd wordt zooals zij gevoerd moet worden. Noch de verkiezingen, noch de Meibetoging, noch de strijd tegen het Militarisme en voor sociale

hervorming, noch de algemeene actie der vakvereenigingen. Alles is vol Revisionisme, alles wordt dienstbaar gemaakt aan het groote doel der leiders: de arbeiderspartij deel van een regeeringsmeerderheid.

Als wij nu de theorie van den Haag volgen, dan kunnen wij een volgende maal bij de herstemming voor een lid der S. D. A. P., een volgende maal bij de Meibetoging, een derde keer bij een motie tegen het Militarisme thuis blijven of ons afzonderen, want zoo zeker als twee maal twee vier is, wij zijn nog niet aan het eind van de draaijerijen der S. D. A. P.

En waar komen wij dan? Tot het impossibilisme. Tot de leer dat wij onmogelijk dit, onmogelijk dat kunnen doen. En dan is onze propaganda verdwenen en wij zitten werkeloos en machteloos.

Wij moeten ons evenwel nooit laten dringen naar dit onmogelijk-zijn.

Wij hebben, gelukkig, tot nu toe aan alles meegedaan, en tegelijk gekritiseerd.

Als de Meibetoging gehouden werd, dan traden wij op en zeiden: wij doen mee, maar gij behoortet het zóó te doen.

Kwam Troelstra in herstemming, dan zeiden wij: zijn algemeene taktiek is verkeerd, maar hij is de beste die nog voorloopig te krijgen is.

Leidde het N. V. V. (of de anarchisten) een staking, wij steunden, maar drongen tegelijk aan op beter taktiek.

Zoo ook nu. Wij doen mee aan het petitionnement maar zullen ons weten te doen hooren. Wij zullen het teekenen, maar er op aandringen dat men het goed gebruikt en er op wijzen dat eene andere actie beter ware geweest.

Zoo zullen wij vertrouwen en aanhangers winnen. Onze propagandisten en ons blad zullen zóó duidelijk spreken, dat niemand ons niet zal verstaan.

Verhoedt, partijgenooten, dat wij ons in ons zelf insluiten. Zorgt er voor dat de propaganda in de actie der groote meerderheid der arbeiders ons open blijft. Van die propaganda in de actie heeft men ons ten deele uitgesloten, toen men ons uit de groote organisatie wierp. Maar uit het deel dat wij nog hebben, zal men ons nooit kunnen verjagen als wij zelf verstandig zijn.

De propaganda is voor ons alles. Alles.

H. G.

Indische Begroting.

De koloniale politiek van de Nederlandsche bourgeoisie staat in de laatste jaren in het teken van wat men noemt: de openstelling der Buitenbezittingen. Die Buitenbezittingen zijn verreweg 't grootste deel van het Hollandsche rijk in Oost-Indië; zij omvatten het geheele reusachtige eilandrijk, uitgezonderd Java en kleinere daaraan direct grenzende eilanden. Dit enorme gebied, dat de Buitenbezittingen vormen, heeft de Hollandsche bourgeoisie tot voor korten tijd grootendeels onbenut gelaten. Natuurlijk niet heelemaal; in de eerste tijden van haar koloniale heerschappij reeds heeft zij uit enkele andere deelen van Indië schatten geroofd. Maar in hoofdzaak beperkte zij haar rechten tot de uitbuiting van Java dat, als het dichtst bevolkte en economische hoogst ontwikkelde der Indische eilanden, daarvoor 't eerst in aanmerking kwam.

In de laatste jaren komt daarin verandering hoofdzakelijk door twee groote redenen. Ten eerste vreesde de Hollandsche bourgeoisie, dat nu het Europeesche — en straks ook het Aziatische — kapitalisme internationaal meer drijft naar imperialisme en koloniale ver-

overingen, het wel eens kon gebeuren dat een van de grootste buitenlandsche kapitaalmachten zich zou meester maken van een groot en rijk gebied, dat uit kapitalistisch oogpunt «ongebruikt» daar ligt. Maar bovendien hebben drie eeuwen van Hollandsche uitbuiting de bevolking van Java zoodanig uitgemaakt, dat zij meer en meer buiten staat geraakt om nog hooger winst op te brengen. Wij willen hiermee volstrekt niet beweren, dat niet door invoering van betere landbouw- en industriële werktuigen, modernisering van het verkeer, enz., dat in één woord door invoering van moderne-kapitalistische productiemethoden op Java niet nog groter winsten zouden zijn te behalen. Maar waarom zou onze bourgeoisie dit moeilijke werk beginnen, dat tevens gevaarlijk is voor haar belangen, omdat het op den duur een inlandsch kapitalisme in 't leven roepen zou dat als concurrent zou optreden van het Europeesche? Waarvoor zou zij dat doen, als er nog een onmetelijk rijk open ligt voor een soortgelijke uitbuiting als die van Java? Het doel van de koloniale politiek van de bourgeoisie is immers nooit, de economische ontwikkeling der landen te bevorderen. Het is dan ook een dwaze utopie van de revisionisten, dat dit het wezen der koloniale politiek zou zijn, een utopie die ook thans weer werd geuit door den woordvoerder der Arbeiderspartij, Vliegen, in het Kamerdebat over de Indische begroting toen hij zeide:

„Wanneer het de vraag betreft of er een koloniale politiek moet zijn, of onontgonnen landen in den kring van het moderne leven en van de moderne productiewijze moeten worden getrokken, dan heb ik daartegen geen bezwaar. Ik voor mij geloof, dat zoiets noodzakelijk is, dat het altijd gebeurt, dat een hogere beschaving, gegrondvest op een hogere productiewijze, zich altijd opdringt aan een verouderde beschaving en deze verdringt. Ik geloof, dat dit noodzakelijk is, maar de wijze waarop dit geschiedt laat ruimte voor enorme verschillen.”

Men ziet, wij hebben het citaat nog al ruim genomen, om te laten zien, dat Vliegen zichzelf volstrekt niet met de burgerlijke koloniale politiek in haar uitwassen vereenigt; maar ook om te laten zien, dat hij in het wezen van de zaak, ondanks zijn eigen woorden op denzelfden bodem staat. Want het «enorme verschil» tusschen socialisten en bourgeoisie ligt in wezen niet in de wijze waarop de koloniale uitbuiting geschiedt, maar in het feit der uitbuiting zelf. En uitbuiting is de koloniale politiek; haar eenige doel is om groote winsten te behalen op een gemakkelijker en voordeliger manier dan door de industrie in het eigen land wordt geboden. De koloniale politiek, wel verre van «een hogere productiewijze» te bevorderen, houdt juist de ontplooiing van het kapitalisme tegen in het eigen land en dikwijls ook in de koloniën.

Daarvan levert juist onze Hollandsche koloniale politiek in dezen tijd zulk een duidelijk voorbeeld, dat men wel met revisionistische blindheid geslagen moet zijn om dat niet te zien. Toen voor enkele jaren al te zeer aan den dag kwam hoe het Hollandsch wanbeheer op Java toestanden had geschapen, die voor de heerschers zelf gevaarlijk dreigden te worden, heeft de Nederlandsche bourgeoisie in een royale bui van de geroofde schatten een kleinigheid afgestaan. Een bedrag van 40 miljoen gulden werd in 1905 bestemd voor de economische verheffing van de bevolking van Java. Maar men heeft zich, toen op die manier de schijn was gered, met daden een beetje bedachtzaam gehouden. Van de 40 miljoen is, onder allerlei voorwendselen nog het $\frac{1}{3}$ deel niet verbruikt. Merkwaardig is, dat wij deze kritiek, die strekt over de jaren 1905 tot 1910, ontleenen aan de bij de jongste begroting gehouden redevoering van den liberalen heer De Meester. Maar wie was van 1905 tot 1908 Minister? Diezelfde heer De Meester. Er behoort echt-liberale vrijmoedigheid toe, om aldus in scherpe termen aan de tegenwoordige regeering te verwijten, hetgeen men zelf misdaan heeft. Maar de liberalen kunnen dat in het Hollandsche parlement veilig doen; hun aangewezen critici, de sociaal-democraten maken hun toch geen verwijt van zulke huichelachtigheid. Vliegen moest immers al zijn verontwaardiging besteden aan den clericalen heer Colijn, die ronduit erkende dat al die mooie frazen alleen maar goed waren «zoolang men aan deze zijde in de oppositie was». Over dit woord van den clericalen maakt de Arbeiderspartij zich druk, maar de daad van den liberaal vergeet zij te brandmerken. Welk verzuim wij bij dezen herstellen!

Zooals wij opmerkten heeft de bourgeoisie nu alle reden om haar aandacht te gaan wijden aan de Buitenbezittingen. Om die voor het Hollandsch kapitaal open te stellen, hebben al de militaire expedities en veroveringen van de laatste jaren gediend. Dat daarbij stroomden bloed vloeien en ontzettende gruwelen voorvallen — ach wie geeft daar iets om! Hoogstens een of andere erg ethische natuur als de katholieke heer De Stuers, dien men echter zonder bezwaar kan laten praten, om de eenvoudige reden dat hij zijn eigen machteloosheid duidelijk demonstreert. Want aan het eind van zijn oratorisch schitterende en — wij erkennen het gaarne — van nobel gevoel getuigende rede, kan hij niet anders doen dan zich neerleggen bij de kapitalistische veroveringspolitiek, en komt hij alleen tot de conclusie dat het zoo jammer is, dat de „stemming” van de bevolking door al dat moorden zoo „slecht” wordt, maar hij twijfelt niet of wij zullen „dit euvel eenmaal overwinnen.” Hieruit blijkt, dat wat wij zoeven zeiden over de principiële fout der revisionisten, niet een academische kwestie is, maar van direct practisch belang. Men streeft er zonder twijfel naar, het lot der inboorlingen te verzachten; maar juist in dit opzicht slaat men zich-

zelf met machteloosheid, zoodra men zich verzoent met het principe van de koloniale politiek, want daaraan zitten die uitwassen onvermijdelijk vast. Vliegen bracht 't dan ook niet hooger dan tot de verklaring: „ik sluit mij geheel aan bij de rede van den heer De Stuers op dit punt.” Onze bourgeoisie heeft dus „op dit punt” — gelijk op zoovele andere — in het parlement nog geen gevaarlijke bestrijder.

Een lastige kwestie is voor haar, dat die verovering en ontginning van de Buitenbezittingen geld zal kosten in den eersten tijd. Zij wil wel de vruchten er van plukken, maar heeft er liefst niets voor over. Nu heeft men een ingenieuze uitvinding gedaan. Men zal aan Indië „rechtspersoonlijkheid verlenen”, men zal Indië „zelfstandig maken”! Dat is erg democratisch, niet waar? De allernieuwste koloniale specialiteit van de Arbeiderspartij is er dan ook aardig ingevlogen. En heeft al bij voorbaat zijn medewerking toegezegd. Toch had Vliegen wel een beetje voorzichtig mogen zijn. Of was 't voor hem geen vingerwijzing, dat de kapitalisten van alle schakeering met die „rechtspersoonlijkheid” zoo zijn ingenomen en zoo erop aandrongen? Was dit niet een slecht gezelschap voor een socialist?

De zaak is (en als Vliegen goed geluisterd had, zou hij 't uit den mond van den onvoorzichtigen liberaal De Meester hebben kunnen verstaan; maar hij was voor deze gelegenheid „Oostindisch” doof), de „rechtspersoonlijkheid” beteekent in hoofdzaak, dat Indië voor eigen rekening leeningen zal kunnen sluiten, waarvoor dan ook de rente en aflossing uit de Indische financiën worden betaald. Als dus de veroveringspolitiek en de ontginning der Buitenbezittingen groote tekorten doen ontstaan, zullen die in de toekomst betaald moeten worden uit de Indische geldmiddelen, d. w. z. dat nog meer dan tot auver uit de belastingen van den inlander de kosten zullen worden gehaald van de veroveringen ten bate der Nederlandsche bourgeoisie.

Wij kunnen hierop niet meer uitvoerig ingaan, maar 't is toch van zooveel belang, dat wij nog met een enkel citaat deze drijfveeren van de bourgeoisie willen aantoonen. Het is uit de rede van de heer De Meester:

„Het is dringend noodig de Buitenbezittingen te openen voor het wereldverkeer, ze te brengen tot ontwikkeling, opdat de rijke schatten daar verborgen, voordeelen afwerpen, welke nu nog geheel en al ongebruikt liggen. Doch daarvoor is geld noodig, veel geld”.

Alleen voor een enkelen spoorweg zal wel 95 miljoen noodig zijn, zegt hij:

„En als we dit cijfer hooren, verder denken aan (volgen eenige onderwerpen) waarvoor ten slotte toch zal moeten worden geleend, dan vraag ik of de beteekenis niet in het oog springt, welke voor het moederland gelegen is in de invoering van het stelsel van eigen koloniale leeningen. Doch dit is niet alleen in het belang van het moederland, maar ook in dat van de koloniën.”

Het belang van „het moederland” is natuurlijk uitsluitend dat van de bourgeoisie. En het belang der koloniën zal — blijkens de zoeven aangehaalde uitlegging van Vliegen — wel zijn hun belang, om in een „hogere beschaving” te worden getrokken, dat is, ontgaan van alle domme frazen en ethisch gehuichel, om uitgebreid te worden, en van die uitbuiting zelf nog de kosten te mogen betalen.

Dit is de waarheid omtrent de koloniale politiek van klerikalen en liberalen, en van revisionisten.

B. C.

Revisionistische „volksontwikkeling”.

De Amsterdamsche bestuurdersbond in samenwerking met de federatie der S. D. A. P. heeft een plan uitgebroed dat wij om den kijck die het geeft op de geestesgesteldheid die de S. D. A. P. in het leven roept, kort willen aanstippen. Een «centrale commissie voor ontwikkeling der arbeidersklasse» zal worden gesticht. Ter toelichting wordt gezegd: «Het gros der Amsterdamsche vakorganisaties doet voor de ontwikkeling harer leden niets of zeer weinig, niet omdat de vereenigingen niet willen, maar omdat omstandigheden van allerlei aard dit beletten». De omstandigheden die beletten een en ander te doen daarover kan men verschillen. Officieel wordt hier vastgesteld dat de vakvereenigingen in Amsterdam niets doen voor «de ontwikkeling». Daarvan nemen wij acte. Verder «De meest elementaire begrippen omtrent de groote beteekenis der arbeidersbeweging zijn hen volkomen onbekend». Dat is geen verheffend getuigschrift voor de S. D. A. P. «Dat zelfs de meest elementaire begrippen» ontbreken, na een zestienjarig bestaan van de arbeiderspartij, omtrent de groote beteekenis der arbeidersbeweging, en onder de georganiseerden, hoe moet het dan wel gesteld zijn met de ongeorganiseerden. De bedoelde instelling moet zorgen voor die «onontbeerlijke kennis» Eerst als deze instelling gevestigd zal zijn en populair, zal ze hare vleugels breder uitslaan en «zullen wij aandacht schenken «aan het geven van goede en verheffende kunst op het gebied van zangmuziek en voordracht.» Dus volksconcerten, kooruitvoeringen en declamaties voor de «ontwikkeling» der georganiseerden. Hoeden af voor zulk een plan zoo zuiver burgerlijk gedacht, zoo in de lijn van Simons-wereldbibliotheek, zoo naar den zin van de Ons Huisrichting.

Na den zang komt de aap uit den mouw. «Aan de jeugd-organisatie zal krachtige leiding worden gegeven.» Dus Pothuis, Voet c.s. zullen openlijk zonder principiële noodzaak «De Zaaier» trachten den nek om te draaien door middel van «volksontwikkeling». Toelichting geven de heeren hierbij niet. Voorloopig zullen Pothuis c.s. de arbeiders die het aan de «meest elementaire begrippen ontbrekt omtrent de groote beteekenis der arbeidersbeweging» gebruiken om een klein stuk arbeidersbeweging, zoo ze kunnen, in den grond te boren.

Inderdaad de A. B. B. en de federatie van de arbeiders partij hebben wel grootsche plannen. Wij vinden dat overall waar onze partijgenooten in de organisatie zitten zij tegen dezen openlijken aanslag op de jeugdorganisatie krachtig moeten te velde trekken, nu men er ook de vakorganisatie voor wil spannen onder het masker van «ontwikkeling». Wat nu verder is bekend geworden van bedoelde commissie voor maatschappelijk werk is van geen beter gehalte. Henri Polak zal een cursus houden over vakvereenigingswezen. Wij vestigen er de aandacht op dat de vergaderingen alleen toegankelijk zijn voor de leden der organisaties. Of dat veranderen zal, of er openlijk debat mogelijk zal zijn, iets wat bij «Maatschappelijk werk» van den A.N.D.B. niet was, wij voor ons gelooven het niet. Aangekondigd is verder een plechtige herdenking van de «Commune en de Russische revolutie.» Dus de heeren zullen daarmee ook sullen.

Zoo gebruiken de heeren de historische gebeurtenissen der internationale arbeidersbeweging om hun burgerlijke plannen, hun aanslag op «de Zaaier» op te schminken. De arbeiders in Holland hebben een ander soort ontwikkeling noodig. Het is de ontwikkeling om te voeren naar groter macht tot het socialisme, dat de wereld wil winnen voor het arbeidende volk!

O. V.

Een waarschuwend voorbeeld.

II.

Voor veertien dagen constateerden wij aan de hand van hetgeen de leiders der Arbeiderspartij te Rotterdam daaromtrent zelf hebben moeten toegeven, hoe treurig 't met de arbeidersbeweging in die stad geschapen staat.

In den woord laat zich 't oordeel over de Rotterdamse beweging samenvatten: stagnatie, d. w. z. erger dan stilstand alleen, een stilstand, die tevens bederf en corruptie beteekent. Wij willen nu eens nagaan, wat voor «verklaring» de leiders van de Rotterdamsche arbeidersbeweging, voor zoover ze deel uitmaken van de Arbeiderspartij, van dien toestand hebben gegeven.

Wij zagen de vorige keer al, dat de heer Heykoop, die tot de generatie Duys-Leeuwenburg-Besuyen behoort en daarmee genoegzaam gekenmerkt is, 't eerst een alarmkreet slaakte over dien toestand in *Het Volk* van 11 October. Wij zeiden ook, dat deze jonge man geen enkele verklaring geeft van het feit, dat het ledental der Federatie Rotterdam van 800 in 1908 gedaald is tot 722 in 1910, dat de electorale invloed der Arbeiderspartij achteruit is gegaan sinds de verkiezingen van de Provinciale Staten in 1907, dat de vakvereenigingen, aangesloten bij den R. B. B. eveneens absoluut en dus nog veel meer relatief, in verhouding tot de toeneming der bevolking en der arbeiders, zwakker zijn geworden. Hij zegt wel, de oorzaak was noch de economische crisis van 1907-'08, noch 't anarchisme, noch 't «Tribunisme», noch de christelijke arbeidersbeweging, doch als reden van den stilstand geeft hij op: «De Rotterdamsche beweging staat nu reeds geruimen tijd stil, omdat het proletariaat der Maasstad voortleeft in onbewustheid, omdat het de sociaal-democratie niet verstaat.» Verder dat «onze beweging velen niet volkomen in hoofd en hart geraakt heeft, niet diep genoeg is, in één woord de arbeiders nog niet volkomen klassebewust heeft gemaakt. Men ziet: Dit jonge mensch geeft met die verklaring wel een bedroevend staaltje van wat men den leden der Arbeiderspartij met een ernstig gezicht kan voorhouden, wanneer men maar zorgt tot de vriendjes van de opperleiding te behooren.

Zijn verklaring komt hierop neer: omdat de sociaal-democratie geen ingang vindt, staat de arbeiderspartij stil. Of, omdat de arbeiders niet klassebewust zijn, sluiten zij zich niet bij ons aan. Dit is wel een «verklaring»! De vraag immers dient juist beantwoord te worden, hoe komt het dan toch, dat ondanks den gunstigen «economischen» bodem in Rotterdam, waarover gij en uw medestrijders niet genoeg kunt opgeven, ondanks het feit, dat gij de belangen van de arbeiders behartigt, zooals gij dat verstaat, ondanks het feit, dat uw invloed in de vakbeweging zoozeer is doorgedrongen, ondanks en in fellen weerwil van dit alles, uw Arbeiderspartij en uw vakvereenigingen sinds eenige jaren stilstaan. Sinds eenige jaren pas, want tot 1907-'08, constateert gij zelf en is 't ook niet te loochenen, dat er vooruitgang was, in leden, in electorale invloed enz.

Zou 't om te beginnen, onmogelijk zijn, dat als directe oorzaken van dien stilstand die maatschappelijke stroomingen, die gij daar zoeven met een gebaar van minachting ter zijde hebt geschoven, voor een deel ook in aanmerking komen?

